

Brussel, 15.6.2016
COM(2016) 349 final

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
EUROPESE RAAD EN DE RAAD**

**Tweede verslag over de vooruitgang bij de uitvoering van de verklaring van de EU en
Turkije**

1. Inleiding

De trend die naar voren komt in het eerste verslag over de uitvoering van de verklaring EU-Turkije¹, zet zich voort: de verklaring EU-Turkije² begint resultaten op te leveren, hoewel nog veel horden moeten worden genomen.

De sterke afname van het aantal irreguliere migranten en asielzoekers dat vanuit Turkije naar Griekenland oversteekt, toont aan dat de verklaring haar doel bereikt, en met name dat het bedrijfsmodel van de smokkelaars kan worden ontwricht. Migranten krijgen een duidelijk signaal: in Turkije met gevaar voor eigen leven op een boot stappen, is het risico niet waard, nu er een legaal en veilig alternatief bestaat in de vorm van hervestiging. In het eerste verslag werd gewezen op de goede vooruitgang die was geboekt bij de uitvoering van de verklaring, en werden gebieden genoemd die dringende actie behoeften, met name door de dagelijkse uitvoering van terugkeer- en hervestigingsoperaties te versterken met volledige inachtneming van de EU-regels en de internationale regels.

In dit tweede verslag wordt beschreven hoe sinds het eerste verslag aanzienlijke verdere vooruitgang is geboekt bij de uitvoering van de verklaring EU-Turkije, en wordt aangegeven welke maatregelen nu moeten worden genomen om dit proces te consolideren en op gang te houden. Die maatregelen zijn nodig aangezien de context moeilijk blijft en er geopolitieke risico's blijven bestaan, terwijl nog niet alle aspecten van de verklaring EU-Turkije stevig verankerd zijn.

Huidige situatie

Sinds het eerste verslag in april zijn steeds minder migranten van Turkije naar de Griekse eilanden vertrokken. Tijdens de maand vóór de uitvoering van de verklaring staken dagelijks ongeveer 1 740 migranten de Egeïsche Zee over naar de Griekse eilanden. Sinds 1 mei zijn de dagelijkse aankomsten gedaald tot gemiddeld 47 per dag. Nog belangrijker is de duidelijke afname van het aantal mensen dat in de Egeïsche Zee het leven verliest. In januari bijvoorbeeld, vóór de verklaring EU-Turkije, zijn 89 mensen op zee omgekomen, terwijl dat er sinds 20 maart zeven waren, hoewel dit er nog steeds zeven te veel zijn.

Betere coördinatie en ondersteuning door de Commissie

Zoals al gerapporteerd in april is een EU-coördinator, die de leiding heeft over drie teams – in Brussel, Athene en Ankara – belast met de dagelijkse contacten met de Griekse en de Turkse autoriteiten, de Europese agentschappen en internationale organisaties en de betrokken lidstaten.

De uitvoering van de verklaring wordt ook waar nodig ondersteund door de EU-agentschappen. In Griekenland zijn tot nu toe 43 tolken, 47 asielskundigen en 51 begeleidingsambtenaren ingezet³, wat op dit moment voldoende is.

¹ COM(2016) 231 final van 20 april 2016 (hierna "het eerste verslag" genoemd).

² <http://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2016/03/07-eu-turkey-meeting-statement/>

³ Het aantal ingezette deskundigen wordt bepaald door het Europees Ondersteuningsbureau voor asielzaken en Frontex, in overleg met de Commissie en de Griekse autoriteiten, en is afhankelijk van de vastgestelde operationele behoeften. Zo heeft het Europees Ondersteuningsbureau voor asielzaken op 13 juni een aanvullende oproep gedaan om twintig asielskundigen ter beschikking te stellen. Frontex staat klaar om deskundigen op het gebied van overname en functionarissen voor het begeleiden van de terugkeer in te zetten

Samenwerking tussen de EU en Turkije bij het voorkomen van irreguliere migratie

De onafgebroken **patrouilleactiviteiten** van de Turkse en de Griekse autoriteiten in hun kustgebieden helpen in aanzienlijke mate te voorkomen dat migranten de Egeïsche Zee oversteken. De Griekse en de Turkse autoriteiten wisselen nu regelmatig informatie uit⁴. Tijdens de eerste vijf maanden van 2016 heeft de Griekse kustwacht zijn Turkse tegenhanger op de hoogte gebracht van 120 opsporings- en reddingssituaties, waarbij in 42 gevallen een gerichte respons volgde. Daarnaast heeft zij 189 berichten verzonden over 268 boten met migranten, waarbij de Turkse autoriteiten in verband met 31 boten hebben gereageerd.

Lopende Frontex- en NAVO-operaties leiden tot steeds meer activiteiten op het vlak van vroegtijdige waarschuwing en bewaking en tot meer uitwisseling van operationele informatie met de Griekse en de Turkse kustwacht. Sedert april beschikt Frontex over een verbindingsofficier op het NAVO-vlaggenschip "Bonn". De NAVO moet echter nog een verbindingsofficier bij Frontex aanstellen. Frontex en de NAVO werken momenteel aan operationele standaardprocedures en aan de ontwikkeling van een gemeenschappelijk situatiebeeld voor de gebieden waar zij actief zijn. Doel is de aanwezigheid van de NAVO in de Egeïsche Zee te benutten om het hoge opsporingspercentage nog te doen toenemen en om sneller informatie uit te wisselen over gevallen van migrantensmokkel en de daarbij gebruikte routes en methodes.

De EU blijft de **capaciteit van de Turkse kustwacht** in de Egeïsche Zee ondersteunen met een programma van 14 miljoen EUR voor de aankoop van snelle-respons-schepen en mobiele radarsystemen. In mei heeft de Commissie 20 miljoen EUR vastgelegd ter versterking van de opsporings- en reddingscapaciteit van de Turkse kustwacht.

Ook via de **verbindingsfunctionarissen** wordt de operationele samenwerking voortgezet. De inzet van een Frontex-verbindingsfunctionaris in Ankara in april heeft het mogelijk gemaakt regelmatige operationele contacten te onderhouden met het Turkse nationale Frontex-contactpunt en daarover verslag uit te brengen⁵. Sinds 2 mei 2016 is bij Europol een Turkse verbindingsfunctionaris gestationeerd.

De Turkse autoriteiten hebben op **migrantensmokkel** en mensenhandel gerichte eenheden opgericht – hoewel die nog niet op volle personeelssterkte draaien – en zetten wetgevende stappen om ervoor te zorgen dat smokkelaars strenger worden gestraft. Voorts wordt verder werk gemaakt van gegevensuitwisseling en activiteiten op het vlak van gezamenlijke risicoanalyse door met het grensbeheer belaste autoriteiten. Daartoe wordt een verordening vastgesteld inzake de oprichting van een nationaal centrum voor coördinatie en gezamenlijke risicoanalyse. In minstens drie internationale luchthavens zijn reeds analytische eenheden operationeel.

en/of hun aantal te verhogen, en zal onverminderd transportmiddelen ter beschikking stellen voor de terugkeer van irreguliere migranten van Griekenland naar Turkije.

⁴ Het gezamenlijke reddingscoördinatiecentrum en het operatiecentrum van de Griekse kustwacht in Piraeus en het maritieme reddingscoördinatiecentrum van de Turkse kustwacht in Ankara. Op 26 mei 2016 hebben de regionale bevelhebbers van de Turkse en de Griekse kustwacht in de Egeïsche Zee elkaar in Izmir ontmoet om hun dagelijkse samenwerking verder te intensiveren.

⁵ De verbindingsfunctionaris heeft er ook voor gezorgd dat een delegatie van het Turkse directoraat-generaal voor migratiebeheer een bezoek kon brengen aan het hoofdkwartier van Frontex, en bereidt momenteel een tegenbezoek in juli 2016 voor.

De door de Commissie ingestelde interinstitutionele taskforce informatiestrategie voor migranten heeft zich ingespannen om de door asielzoekers en migranten gebruikte **informatiekanalen** in kaart te brengen, de **kernboodschappen** te definiëren en doelgericht te communiceren, en informatie op te stellen en te verspreiden. Het Europees Ondersteuningsbureau voor asielzaken heeft informatie- en communicatiemateriaal ontwikkeld en ter beschikking gesteld van de hotspots en de EU-delegaties in de landen van herkomst of doorreis van migranten. De Commissie heeft ook gezorgd voor video's over herplaatsing en hervestiging. Daarnaast heeft de Commissie samen met de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor Vluchtelingen de aanzet gegeven tot een gezamenlijke informatiecampagne met getuigenissen van slachtoffers van mensenhandelaars en -smokkelaars⁶, en is zij bezig met het ontwikkelen van nieuwe projecten om tegenover het verhaal van de mensensmokkelaars correcte informatie te plaatsen, met name in Afghanistan.

De Commissie tracht vluchtelingen en migranten in derde landen ook te bereiken via de reguliere mediakanalen, door gebruik te maken van netwerken van lokale journalisten, correspondenten en bloggers, die de doelgroepen aanspreken in hun eigen taal. Er wordt ook gewerkt aan een online centraal "informatieknooppunt" voor meer dan 300 miljoen migranten en vluchtelingen in de hele wereld⁷.

2. Terugkeer van alle nieuwe irreguliere migranten van Griekenland naar Turkije

De verklaring voorziet in de terugkeer van alle nieuwe irreguliere migranten en asielzoekers met een onontvankelijk of ongegrond verklaarde asielaanvraag die vanuit Turkije naar de Griekse eilanden zijn overgestoken. Die maatregelen worden uitgevoerd in strikte overeenstemming met de vereisten die voortvloeien uit het EU-recht en het internationale recht, en met volledige inachtneming van het beginsel van non-refoulement.

2.1 *Stand van zaken*

Sinds is aangevangen met het terugsturen van irreguliere migranten, op 4 april, zijn in het kader van de verklaring 462 personen⁸ die Griekenland na 20 maart irregulier zijn binnengekomen en die geen asiel hebben aangevraagd of hun asielaanvraag vrijwillig hebben ingetrokken, naar Turkije teruggestuurd. Daaronder zijn 31 Syriërs die vrijwillig zijn teruggekeerd. Verder gaat het onder meer om Pakistanen, Afghanen, Bengalezen, Iraniërs en mensen uit Irak, India, Congo, Algerije, Sri Lanka, Marokko, Nepal, Somalië, Ivoorkust, Egypte en de gebieden onder de Palestijnse Autoriteit. In de loop van 2016 zijn in totaal 1 546 irreguliere migranten van Griekenland naar Turkije teruggestuurd.

De terugkeeroperaties verlopen trager dan verwacht omdat het tijd vergt om asielsdeskundigen in te zetten en op te leiden en om te voorzien in werkruimtes voor de behandeling van asielaanvragen in de hotspots. Het aantal asielaanvragen is sterk toegenomen: vrijwel alle migranten die sinds 20 maart op irreguliere wijze op de Griekse eilanden zijn aangekomen, hebben een asielaanvraag ingediend. Het vergt enige tijd voor uitspraak kan worden gedaan door de beroepscommissies voor de behandeling van de achterstand⁹, die bevoegd zijn voor

⁶ tellingtherealstory.org

⁷ De content voor dat portaal zou worden geleverd door toonaangevende EU-media in het kader van een consortium met Deutsche Welle, Radio France Internationale, France 24, RMC Arabic, ANSA en de Nederlandse Wereldomroep.

⁸ Dit zijn er 137 meer dan ten tijde van het eerste verslag van 20 april 2016.

⁹ Opgericht bij presidentieel decreet 114/2010 voor een overgangsperiode die afloopt bij het operationeel worden van de nieuwe beroepsinstantie en de nieuwe beroepscommissies.

de behandeling van alle beroepen tegen niet-ontvankelijkheidsbeslissingen van de Griekse asieldienst jegens asielzoekers die na 20 maart 2016 op de Griekse eilanden zijn aangekomen. De meeste niet-ontvankelijkheidsbeslissingen in eerste aanleg zijn herroepen: in de tot nu toe 70 gevallen waarin het beroep is behandeld, is slechts twee keer de in eerste aanleg genomen niet-ontvankelijkheidsbeslissing bevestigd.

2.2 *Wetgevende stappen*

Zowel Griekenland als Turkije heeft een aantal wettelijke en bestuursrechtelijke maatregelen getroffen om ervoor te zorgen dat het EU-recht en het internationale recht ten volle worden nageleefd. De Griekse autoriteiten hebben ermee ingestemd hun wetgeving verder aan te passen met het oog op de oprichting van de nieuwe beroepsinstantie en de nieuwe beroepscommissies die verantwoordelijk zijn voor een rechterlijke toetsing van door de Griekse asieldienst genomen besluiten over verzoeken om internationale bescherming.

Bovenop de garantie dat alle teruggestuurde Syriërs na hun terugkeer tijdelijke bescherming krijgen, hebben de Turkse autoriteiten de Commissie schriftelijk gegarandeerd dat iedere niet-Syriër die in Turkije om internationale bescherming verzoekt, bescherming tegen refoulement zal genieten op grond van de van toepassing zijnde wet vreemdelingen en internationale bescherming en overeenkomstig de internationale normen. Turkije heeft ook een besluit vastgesteld inzake werkvergunningen voor personen die om internationale bescherming verzoeken of aan wie internationale bescherming is toegekend. Daarnaast is Turkije begonnen met de uitvoering van een routekaart om de achterstand van hangende verzoeken om internationale bescherming aanzienlijk te doen dalen (met 12 000 à 13 000 per maand), waardoor de asielaanvragen van niet-Syriërs sneller zullen worden behandeld. Met die verhoogde inspanningen wordt beoogd alle nieuwe verzoeken om internationale bescherming binnen de zes maanden te behandelen. Turkije heeft er tevens mee ingestemd dat de EU geregeld toezicht houdt op de situatie van naar Turkije teruggestuurde Syriërs en niet-Syriërs, onder meer wat de toegang tot vluchtelingenkampen en -centra betreft. Daarnaast is Turkije met de UNHCR overeengekomen dat toegang zal worden gegeven tot uitzetcentra zodat kan worden toegezien op de uitvoering van internationale beschermingsprocedures. De eerste bezoeken aan die kampen en uitzetcentra hebben reeds plaatsgevonden. Het Turkse parlement heeft zijn goedkeuring gegeven aan de inwerkingtreding op 1 juni van de bepalingen van de overnameovereenkomst EU-Turkije die betrekking hebben op de overname van onderdanen van derde landen. De desbetreffende wet is op 18 mei ondertekend door het bureau van de president en is op 20 mei bekendgemaakt in het Turkse staatsblad. Alle voorwaarden voor de vervroegde inwerkingtreding van de overnameovereenkomst, onder meer met betrekking tot onderdanen van derde landen, zijn nu vervuld. De Turkse ministerraad moet echter nog een besluit nemen in verband met de toepassing van de wet vooraleer onderdanen van derde landen daadwerkelijk kunnen worden overgenomen.

De Commissie heeft Griekenland onafgebroken ondersteund door het alle elementen ter beschikking te stellen die leiden tot de conclusie dat Turkije een veilig derde land en/of een eerste land van asiel is in de zin van de richtlijn asielprocedures voor het terugsturen naar Turkije van irreguliere migranten die vanaf 20 maart 2016 op irreguliere wijze via Turkije naar de Griekse eilanden zijn overgestoken, overeenkomstig de voorwaarden van de verklaring EU-Turkije.

Op 5 mei 2016 heeft de Commissie de Griekse autoriteiten het meest recente schriftelijk verslag over de door Turkije genomen maatregelen gestuurd. Naar het oordeel van de

Commissie heeft Turkije overeenkomstig de mededeling van 16 maart 2016¹⁰ alle nodige wetgevende en andere maatregelen genomen die het Griekenland mogelijk maken na een individuele beoordeling te besluiten tot de onontvankelijkheid – op grond van artikel 33, lid 2, onder b) of c), van de richtlijn asielprocedures – van asielaanvragen van zowel Syrische als niet-Syrische asielzoekers die vanaf 20 maart 2016 op irreguliere wijze van Turkije naar de Griekse eilanden zijn overgestoken. Bovendien hebben de lidstaten tijdens de vergadering van de Raad Justitie en Binnenlandse Zaken op 20 mei 2016 aangegeven dat zij het met die beoordeling eens zijn¹¹.

In de verklaring EU-Turkije wordt duidelijk gemaakt dat alle asielaanvragen individueel moeten worden beoordeeld, in overeenstemming met het EU-recht en het internationale recht, waaronder het beginsel van non-refoulement. Tot en met 12 juni 2016 werden 267 van de 1 429 asielaanvragen van personen die sinds 20 maart 2016 van Turkije naar de Griekse eilanden zijn overgestoken, door de Griekse asieldienst onontvankelijk verklaard. Alle asielaanvragen werden individueel behandeld.

Tot en met 12 juni 2016 werd tegen 252 beslissingen beroep ingesteld bij de Griekse beroepscommissies, die in 70 gevallen het beroep gegrond verklaarden en in 2 gevallen het beroep verwierpen. Alle beroepen werden individueel behandeld. Een van de twee verzoekers van wie het beroep is afgewezen, heeft de zaak aanhangig gemaakt bij de Griekse administratieve rechtbank, waarbij hij om opschortende werking van het beroep verzoekt (de persoon mag in Griekenland blijven zolang de beroepsprocedure hangende is). Er wordt een beslissing van het hof verwacht over de opschortende werking van het beroep.

Deze recente ervaringen tonen duidelijk aan dat de in de richtlijn asielprocedures bedoelde garanties, als omschreven in de mededeling van 16 maart, zijn ingevoerd en worden nageleefd. De aanhoudende ondersteuning (via in het kader van de faciliteit voor vluchtelingen in Turkije gefinancierde projecten) en verbeteringen van de Turkse asiel- en opvangcapaciteit zullen de individuele behandeling van asielaanvragen verder bevorderen. Dit illustreert hoe kwetsbaar de uitvoering van de verklaring momenteel nog is.

2.3 Operationele stappen

De **hotspots** zijn met de steun van de Commissie en Frontex **aangepast om snelle terugkeeroperaties** van de eilanden naar Turkije mogelijk te maken en om ervoor te zorgen dat terugkeer- en asielambtenaren ter plaatse aanwezig zijn en in de workflow van de hotspots worden geïntegreerd. Ondanks die verbeteringen zijn er nog 8 450 migranten op de Griekse eilanden, terwijl de opvangcapaciteit slechts is berekend op de opvang van 7 450 personen. Dit leidt tot overbevolking en een buitensporige druk op de voorzieningen, onder meer voor minderjarigen en andere kwetsbare groepen. Tekortkomingen op het vlak van de **coördinatie** in de hotspots door de autoriteiten blijven een doeltreffend beheer van deze situatie verhinderen.

De totale opvangcapaciteit op het vasteland en op de eilanden moet dringend aanzienlijk worden verhoogd. Griekenland is gestart met het overbrengen van migranten naar andere

¹⁰ COM(2016) 166 final van 16 maart 2016.

¹¹ "De lidstaten waren het eens met de analyse van de Commissie van de maatregelen die Turkije sinds 20 maart heeft genomen, inclusief het oordeel dat Turkije alle in de mededeling van 16 maart vermelde noodzakelijke maatregelen heeft genomen. De lidstaten spraken de overtuiging uit dat migranten naar Turkije kunnen en moeten worden teruggestuurd overeenkomstig de verklaring EU-Turkije van 18 maart." Conclusies van de Raad Justitie en Binnenlandse Zaken van 20 mei 2016, 9183/16.

eilanden en van de meest kwetsbare groepen naar specifieke opvangplaatsen. Die inspanningen moeten worden opgevoerd, voornamelijk door personen van wie de asielaanvraag ontvankelijk is verklaard van de eilanden te verplaatsen.

Er is enige vooruitgang geboekt op het vlak van beveiliging van de hotspots, vooral op de plaatsen waar de asieldienst en het Europees Ondersteuningsbureau voor asielzaken actief zijn. Gelet op de overbevolking, frustratie en steeds terugkerende onrust tussen groepen migranten moeten de Griekse opvangcentra en hotspots echter nog beter worden beveiligd¹² ter bescherming van migranten en medewerkers.

2.4 Financiële bijstand van de EU

Sinds het eerste verslag van 20 april heeft de Commissie opnieuw 56 miljoen EUR aan noodfinanciering uit het Fonds voor asiel, migratie en integratie toegewezen ter verhoging van de Griekse capaciteit om nieuwkomers te registreren en hun asielaanvraag te behandelen. Dankzij die financiering zullen de omstandigheden voor kwetsbare migranten verbeteren en zal de registratie- en asielprocedure worden versterkt door te voorzien in extra personele middelen, een betere IT-infrastructuur, een grotere beschikbaarheid van tolken en een betere toegang tot informatie. Deze op 20 mei toegekende financiering wordt als volgt ingezet:

- 30 miljoen EUR ter ondersteuning van de activiteiten van de UNHCR in het kader van het noodplan voor Griekenland en ter versterking van de capaciteit van de Griekse asieldienst en de nieuw opgerichte dienst voor opvang en identificatie;
- 13 miljoen EUR voor de Internationale Organisatie voor Migratie voor de hulp aan de kwetsbaarste migranten die in Griekenland zijn gestrand;
- 13 miljoen EUR voor het Griekse ministerie van Binnenlandse Zaken en Bestuurlijke Reorganisatie en voor de Griekse asieldienst met het oog op een efficiëntere asielprocedure, een versterkte registratieprocedure en de operationele ondersteuning van de Griekse politie aan de buitengrenzen.

Daarbovenop heeft de Commissie op 24 mei 25 miljoen EUR aan noodfinanciering verstrekt aan het Europees Ondersteuningsbureau voor asielzaken om de Griekse autoriteiten verder te ondersteunen. Dankzij die extra financiering kunnen aanvullende deskundigen van de lidstaten en tolken worden ingezet en kunnen in de hotspots mobiele kantoren worden ingericht om de behandeling van de asielaanvragen te ondersteunen en zo bij te dragen aan de uitvoering van de verklaring en de noodherplaatsingsregeling van de EU.

Momenteel worden met de Griekse autoriteiten besprekingen gevoerd over aanvullende verzoeken om noodhulp, waaronder een verzoek van het Griekse ministerie van Volksgezondheid. Met deze laatste verzoeken om noodhulp zal de uitvoering van het noodplan voor Griekenland, waarmee in maart 2016 is aangevangen, worden voltooid.

Deze recente noodhulp komt bovenop de eerder toegekende noodfinanciering en de 509 miljoen EUR die voor de periode 2014-2020 aan Griekenland is toegekend via de nationale programma's in het kader van de toepasselijke fondsen (het Fonds voor asiel,

¹² Voorafgaand aan de zitting van de Raad Justitie en Binnenlandse Zaken van 9 en 10 juni 2016 heeft viceminister voor Migratie Ioannis Mouzalas in een brief van 9 juni 2016 opgemerkt dat de veiligheidssituatie in de hotspots moeilijk maar beheersbaar is en dat de Griekse politie het veiligheidsapparaat in en rond de hotspots aan het versterken is.

migratie en integratie en het Fonds voor interne veiligheid), waaruit ook aanzienlijke steun kan worden verleend voor de uitvoering van het asiel- en terugkeerbeleid.

Daarnaast wordt overwogen de operationele begroting van het Europees Ondersteuningsbureau voor asielzaken verder te versterken (vanaf juli).

Belangrijkste taken en volgende stappen

Griekenland zou, met de gecoördineerde steun van de EU en de lidstaten, moeten zorgen voor:

- meer capaciteit om asielaanvragen en beroepen individueel en zo snel mogelijk te behandelen, met name door gebruik te maken van het begrip "veilig derde land";
- de nodige maatregelen om te garanderen dat irreguliere migranten die na 20 maart 2016 zijn aangekomen, snel door Turkije worden overgenomen;
- meer opvangcapaciteit op de eilanden en overbrenging naar het vasteland van asielzoekers van wie de aanvraag ontvankelijk is bevonden;
- aanzienlijke uitbreiding van de coördinatie, dienstverlening en veiligheid in de Griekse opvangcentra in de hotspots;
- optimale benutting van de EU-financiering voor Griekenland, complementariteit tussen de noodhulp en de in het kader van de nationale programma's gefinancierde acties en versterking van de operationele begroting van het Europees Ondersteuningsbureau voor asielzaken.

3. "Een-op-een"-hervestiging vanuit Turkije in de EU

Op grond van de verklaring wordt voor elke Syriër die van de Griekse eilanden naar Turkije wordt teruggebracht, er een vanuit Turkije in de EU hervestigd. Binnen het kader van de bestaande afspraken wordt voorrang gegeven aan migranten die niet eerder op een irreguliere manier de EU zijn binnengekomen of dit hebben geprobeerd. Deze "een-op-een"-regeling heeft zowel ten doel de situatie in Turkije te helpen verlichten als gestalte te geven aan de belofte van de EU om slachtoffers van de Syrische crisis de mogelijkheid te bieden zich legaal in de EU te vestigen.

3.1 *Stand van zaken*

Er is aanzienlijke vooruitgang geboekt bij het opzetten van een operationeel kader voor de hervestigingsoperaties van Turkije naar de EU. Bovenop de 103 hervestigde Syriërs waarover is gerapporteerd in het eerste verslag, werden tot 8 juni nog eens 408 Syriërs vanuit Turkije hervestigd in Zweden, Duitsland, Nederland, Luxemburg, Italië, Litouwen en Portugal¹³, wat het totale aantal hervestigingen vanuit Turkije op 511 brengt. Op dit moment zijn veel meer Syriërs hervestigd dan er in het kader van de verklaring EU-Turkije zijn teruggestuurd.

Het is niettemin belangrijk dat een aanzienlijk aantal hervestigingen blijft plaatsvinden, zodat Syriërs de duidelijke boodschap krijgen dat er een veilig en legaal migratietraject naar de EU bestaat. Verder zijn er momenteel 2 300 Syriërs op de Griekse eilanden voor wie een onderzoek loopt naar de onontvankelijkheid van hun asielaanvraag.

¹³ Het derde verslag inzake herplaatsing en hervestiging (COM(2016) 360 final) heeft betrekking op het aantal hervestigde personen tussen 12 april en 13 mei 2016. Dit tweede verslag heeft betrekking op het aantal hervestigde personen tussen 20 april en 13 juni 2016.

3.2 Wetgevende stappen

Op 28 april 2016 zijn versnelde operationele standaardprocedures overeengekomen om de hervestigingsprocedure te helpen versnellen¹⁴.

Er wordt langzaam vooruitgang geboekt bij de wetgevingsbesprekingen inzake het voorstel van de Commissie van 21 maart om de 54 000 oorspronkelijk voor herplaatsing bedoelde plaatsen beschikbaar te stellen voor het legaal toelaten in de EU van uit Turkije afkomstige Syriërs via hervestiging, toelating op humanitaire gronden of andere legale migratiemogelijkheden, zoals humanitaire visa, studiebeurzen of gezinshereniging¹⁵. De Commissie werkt nauw samen met de medewetgevers om het voorstel snel te kunnen aannemen.

3.3 Operationele stappen

Het **hervestigingsteam**, dat de Commissie heeft opgezet bij de EU-delegatie in Ankara, blijft de operaties van de lidstaten coördineren en ondersteunen en contacten met de voornaamste partners onderhouden (Internationale Organisatie voor Migratie, UNHCR en het Turkse directoraat-generaal voor migratiebeheer). De activiteiten van het team hebben de logistieke aspecten van het hervestigingsproces geharmoniseerd op basis van een gemeenschappelijk UNHCR-sjabloon waarmee zaken naar de lidstaten worden doorverwezen. Via die methode kan de voornaamste standaardinformatie over kandidaten worden verkregen. De lidstaten kunnen beschikken over een met de hulp van de Internationale Organisatie voor Migratie opgezet gezamenlijk interviewcentrum in Ankara, waar zij Syrische kandidaten voor hervestiging kunnen horen.

Belangrijkste taken en volgende stappen

- Een aanzienlijk aantal hervestigingen vanuit Turkije in de EU blijven uitvoeren.
- Spoedig het voorgestelde besluit aannemen dat ertoe strekt de 54 000 oorspronkelijk voor herplaatsing bedoelde plaatsen te gebruiken voor hervestiging en andere vormen van toelating op het grondgebied.
- Zorgen voor een vlot verloop van het aanzienlijk groter aantal hervestigingsoperaties via coördinatie ter plaatse in Ankara.

4. Voorkomen dat nieuwe routes voor irreguliere migratie vanuit Turkije over land of over zee ontstaan

Een geleidelijke afname van de irreguliere migratie langs de oostelijke Middellandse Zeeroute kan de druk langs andere routes doen toenemen. De Commissie, de Europese Dienst voor extern optreden en Frontex volgen de situatie op de voet. Tot dusver is er geen afdoende bewijs dat nieuwe routes ontstaan als rechtstreeks gevolg van de verklaring EU-Turkije. De

¹⁴ Bevestigd in een brief van 10 mei 2016 van de Turkse autoriteiten en een brief van 12 mei 2016 van de Commissie namens de lidstaten en IJsland, Liechtenstein, Noorwegen en Zwitserland.

¹⁵ Voorstel voor een Besluit van de Raad tot wijziging van Besluit (EU) 2015/1601 van de Raad van 22 september 2015 tot vaststelling van voorlopige maatregelen op het gebied van internationale bescherming ten gunste van Italië en Griekenland (COM(2016) 171 final van 21 maart 2016).

inspanningen om de migratiestromen langs de oostelijke Middellandse Zeeroute te beheersen, worden voortgezet.

Hoewel zich enkele geïsoleerde incidenten hebben voorgedaan met boten die rechtstreeks uit Turkije kwamen, zijn er geen directe aanwijzingen dat die het gevolg zijn van een verplaatsing van de oostelijke naar de centrale Middellandse Zeeroute.

Langs de Westelijke Balkanroute is een verhoogd aantal gevallen van mensensmokkel geconstateerd ten gevolge van de grensbeschermingsmaatregelen die de doorgang via de Westelijke Balkan hebben afgesloten. Mensen blijven op zoek gaan naar mogelijkheden om via de landen van de Westelijke Balkan door te reizen naar de Midden-Europese lidstaten, met name Oostenrijk en Duitsland. Er is een lichte stijging van grensoverschrijdingen tussen Griekenland en Bulgarije en tussen Turkije en Bulgarije vastgesteld, maar het totale aantal gevallen blijft beperkt.

Recentelijk is een aantal vluchtelingen vanuit Antalya (Zuid-Turkije) op Kreta aangekomen, nadat smokkelaars hadden beloofd hen naar Italië te brengen. Het inzetten van zeilboten en jachten voor irreguliere migratie van Turkije naar Italië is geen nieuw verschijnsel. Het recente tragische kapseizen van een boot in de buurt van Kreta wordt nog verder onderzocht, maar er zijn aanwijzingen dat de boot vanuit Egypte was vertrokken.

5. Vrijwillige regeling voor toelating op humanitaire gronden

Op grond van de verklaring kan de vrijwillige regeling voor toelating op humanitaire gronden met Turkije in werking treden zodra de irreguliere grensoverschrijdingen tussen Turkije en de EU ten einde lopen of ten minste aanzienlijk en duurzaam zijn verminderd. De Raad werkt in nauwe samenwerking met de Commissie, het Europees Ondersteuningsbureau voor asielzaken, de UNHCR en de Internationale Organisatie voor Migratie aan de ontwikkeling van operationele standaardprocedures voor de vrijwillige regeling voor toelating op humanitaire gronden. De tekst is op 7 juni aan Turkije voorgelegd. Zodra overeenstemming is bereikt over de operationele standaardprocedures, moet worden nagegaan of is voldaan aan de voorwaarden om met de uitvoering van de regeling aan te vangen.

6. Visumliberalisering

De Commissie heeft in haar voortgangsverslag van 4 mei 2016¹⁶ over de Turkse implementatie van het stappenplan voor visumliberalisering vastgesteld dat Turkije goede voortgang heeft gemaakt en zij heeft de Turkse autoriteiten aangemoedigd die inspanningen te intensiveren om aan alle benchmarks te voldoen om visumliberalisering te verkrijgen. Van de 72 benchmarks die samen de basis vormen van het proces van visumliberalisering met Turkije sinds 2013, zijn er zeven niet gehaald, hoewel sommige daarvan bijzonder belangrijk zijn. Het verslag ging vergezeld van een voorstel¹⁷ om Turkije op de lijst van visumvrije landen¹⁸ te plaatsen. De Commissie heeft dat voorstel gedaan ervan uitgaande dat de Turkse autoriteiten

¹⁷ COM(2016) 279 final van 4 mei 2016.

¹⁸ Bijlage II bij Verordening (EG) nr. 539/2001 van de Raad van 15 maart 2001 tot vaststelling van de lijst van derde landen waarvan de onderdanen bij overschrijding van de buitengrenzen in het bezit moeten zijn van een visum en de lijst van derde landen waarvan de onderdanen van die plicht zijn vrijgesteld (PB L 81 van 21.3.2001, blz. 1). Dankzij deze timing konden de nationale parlementen een effectieve parlementaire controle verrichten.

op korte termijn zouden voldoen aan de resterende voorwaarden van het stappenplan, zoals zij op 18 maart 2016 hebben toegezegd. In het verslag wordt tevens uiteengezet dat voor twee¹⁹ van de zeven resterende benchmarks om praktische en procedurele redenen een langere uitvoeringsperiode nodig is, waardoor er onmogelijk aan kon zijn voldaan voor de datum van publicatie van het voortgangsverslag. Daarom zijn de Commissie en de Turkse autoriteiten praktische werkwijzen overeengekomen om deze benchmarks toe te passen totdat zij volledig zijn vervuld.

De vijf resterende benchmarks, waarnaar reeds wordt verwezen in het verslag van 4 mei, zijn:

- de in het stappenplan voorziene maatregelen nemen om corruptie te voorkomen, d.w.z. zorgen voor een doeltreffende follow-up van de aanbevelingen van de Groep van Staten tegen Corruptie van de Raad van Europa (Greco);
- de wetgeving inzake de bescherming van persoonsgegevens afstemmen op de EU-normen, met name om ervoor te zorgen dat de gegevensbeschermingsautoriteit op onafhankelijke wijze kan handelen en de activiteiten van wetshandhavingsinstanties binnen het toepassingsgebied van de wet vallen;
- een operationele samenwerkingsovereenkomst sluiten met Europol;
- doelmatige justitiële samenwerking in strafzaken bieden aan alle EU-lidstaten;
- wetgeving en praktijken in verband met terrorisme herzien en afstemmen op de Europese normen, met name door het toepassingsgebied van de definitie van terrorisme te verkleinen en door een evenredigheids criterium in te voeren.

De Commissie zal Turkije blijven ondersteunen bij het werk dat nog moet worden verzet om aan de resterende benchmarks van het stappenplan voor visumliberalisering te voldoen. De Commissie onderkent dat de Turkse autoriteiten tot dusver verdere voortgang hebben gemaakt, ook sinds de vaststelling van het derde voortgangsverslag op 4 mei 2016²⁰, met name wat betreft de inwerkingtreding op 1 juni 2016 van de bepalingen van de overnameovereenkomst EU-Turkije inzake onderdanen van derde landen, in het kader waarvan de Turkse ministerraad nu met spoed een uitvoeringsbesluit moet nemen zodat de overnames daadwerkelijk kunnen plaatsvinden. De Commissie heeft tijdens een technische missie op 2 en 3 juni 2016 bemoedigende besprekingen gevoerd met de Turkse autoriteiten over concrete oplossingen en praktische stappen, zoals de noodzakelijke wetswijzigingen en procedurele wijzigingen met betrekking tot de resterende benchmarks. Dit proces kan worden bevorderd door samenwerking tussen Turkije en de Raad van Europa op het vlak van de uitvoering van arresten van het Europees Hof voor de rechten van de mens. De werkgroep van de Raad van Europa is op 13 juni 2016 bijeengekomen.

De medewetgevers onderzoeken momenteel het voorstel van de Commissie tot wijziging van de lijst van visumvrije landen en werken ook aan het voorstel van de Commissie²¹ tot versterking van het huidige opschortingsmechanisme, waarin de omstandigheden zijn vastgesteld die kunnen leiden tot een opschorting van de visumvrijstelling voor burgers van landen die in beginsel niet aan de visumplicht onderworpen zijn.

¹⁹ Het gaat om a) verbetering van de bestaande biometrische paspoorten met beveiligingskenmerken in overeenstemming met de nieuwste EU-normen, en b) volledige toepassing van de bepalingen van de overnameovereenkomst EU-Turkije, met inbegrip van de bepalingen inzake onderdanen van derde landen.

²⁰ COM(2016) 278 final van 4 mei 2016.

²¹ COM(2016) 290 final van 4 mei 2016.

7. Faciliteit voor vluchtelingen in Turkije

Voor de periode 2016-2017 heeft de faciliteit een begroting van 3 miljard EUR. Daarvan komt 1 miljard EUR uit de EU-begroting en 2 miljard EUR van de EU-lidstaten. Alle lidstaten hebben hun bijdragecertificaten²² voor de beloofde 2 miljard EUR²³ ingediend. Derhalve is de faciliteit nu volledig operationeel.

De middelen uit hoofde van de faciliteit worden ingezet voor humanitaire en niet-humanitaire EU-bijstand. In het kader van de humanitaire bijstand stelt de Commissie middelen uit hoofde van de faciliteit ter beschikking en nodigt zij bepaalde humanitaire organisaties uit om voorstellen in te dienen met betrekking tot de vastgestelde maatregelen om vluchtelingen in Turkije te helpen. In het kader van de niet-humanitaire bijstand moet de Commissie samen met Turkije nagaan welke projecten aansluiten op de doelstellingen van de faciliteit en op welke prioritaire gebieden middelen kunnen worden ingezet om vluchtelingen te helpen. Na goedkeuring door de lidstaten wijst de Commissie middelen uit de begroting toe in de vorm van specifieke vastleggingen, waardoor contracten kunnen worden ondertekend, die op hun beurt aanleiding geven tot betalingen op gezette tijden, afhankelijk van de voortgang in de uitvoering van het contract.

Stuurcomité van de faciliteit

Het stuurcomité van de faciliteit is op 12 mei overeengekomen dat de faciliteit moet gericht zijn op zes prioritaire gebieden: 1) humanitaire bijstand, 2) migratiebeheer, 3) onderwijs, 4) gezondheidszorg, 5) gemeentelijke infrastructuur en 6) sociaal-economische steun. Het heeft ook overeenstemming bereikt over de twee vormen van uitvoering van de faciliteit – humanitaire en niet-humanitaire bijstand – en zich gebogen over het ontwerp van de behoeftenevaluatie die in juni 2016 zal worden voltooid. De Commissie heeft zich tot doel gesteld de uitvoering te stimuleren op basis van de kernbeginselen voor de uitvoering van de faciliteit: snelheid, efficiëntie, doeltreffendheid en een nauwe werkrelatie met de Turkse autoriteiten.

Uitvoering van de begroting van de faciliteit tot op heden

Van de 1 miljard EUR die in de EU-begroting wordt uitgetrokken voor de faciliteit, is 250 miljoen EUR bestemd voor 2016 en 750 miljoen EUR voor 2017. Daarbij komt de 2 miljard EUR van de lidstaten in de vorm van externe bestemmingsontvangsten. Van de in totaal 3 miljard EUR is tot dusver in totaal 740 miljoen EUR toegewezen, zowel voor humanitaire als niet-humanitaire bijstand (zie hieronder voor de verdeling). Van de 740 miljoen EUR die is toegewezen, zijn voor 150 miljoen EUR contracten gesloten. Van de 150 miljoen EUR waarvoor contracten zijn gesloten, is tot dusver 105 miljoen EUR uitbetaald.

In detail:

- Met betrekking tot **de middelen voor humanitaire bijstand** heeft de Commissie op 3 juni 2016 een humanitair uitvoeringsplan gepubliceerd met een budget van meer dan 500 miljoen EUR. In het kader van dit plan zullen vóór eind juli 2016 nog eens voor

²² Sinds het eerste verslag van 20 april 2016 hebben twaalf lidstaten hun bijdragecertificaten ingediend.

²³ Van de beloofde 2 miljard EUR is tot dusver een bedrag van 1,285 miljard EUR ontvangen. Het resterende bedrag (715 miljoen EUR) zal in de komende weken worden ontvangen.

75 miljoen EUR uit de EU-begroting contracten worden gesloten. Het plan omvat voor de eerste keer ook de bijdragen van de lidstaten, op basis waarvan vanaf september 2016 tot het einde van het jaar geleidelijk contracten zullen worden gesloten. Dit komt bovenop de 90 miljoen EUR aan humanitaire bijstand waarvoor vóór 15 april 2016 contracten zijn gesloten voor het opschalen van de humanitaire hulpverlening door het verstrekken van voedsel, non-foodgoederen, onderdak, bescherming, gezondheidszorg en onderwijs. In totaal is 595 miljoen EUR toegewezen voor humanitaire bijstand, waarbij tot dusver voor 90 miljoen EUR contracten zijn gesloten. Van de 90 miljoen EUR waarvoor contracten zijn gesloten, is tot dusver 70 miljoen EUR uitbetaald.

- Met betrekking tot **de middelen voor niet-humanitaire bijstand** zijn sinds 20 april 2016 voor vier nieuwe, op Turkije gerichte projecten ter waarde van 28 miljoen EUR contracten gesloten in het kader van het regionale EU-trustfonds in respons op de Syrische crisis (hierna "het EU-trustfonds" genoemd), dat wordt gefinancierd met middelen van de faciliteit²⁴. Met die projecten wordt gezorgd voor aanvullende onderwijsinfrastructuur voor 24 000 vluchtelingenkinderen, vakopleidingen voor 24 000 jonge Syriërs²⁵, sociale steun voor meer dan 74 000 van de meest kwetsbare Syriërs²⁶ en een vlottere toegang tot Turkse universiteiten voor jonge Syriërs tijdens het volgende academische jaar²⁷. In het kader van de niet-humanitaire bijstand is ook nog eens 20 miljoen EUR toegewezen om de capaciteit van de Turkse kustwacht te versterken. In totaal is tot dusver 145 miljoen EUR voor niet-humanitaire bijstand toegewezen, waarbij voor 60 miljoen EUR contracten zijn gesloten. Van de 60 miljoen EUR waarvoor contracten zijn gesloten, is tot dusver 35 miljoen EUR uitbetaald.

De Commissie is momenteel bezig met de voorbereiding van een nieuwe reeks in het kader van de faciliteit gefinancierde projecten op het vlak van onderwijs, gezondheidszorg, gemeentelijke en sociale infrastructuur en sociaal-economische steun, die voor eind juli ter goedkeuring moet worden voorgelegd aan de lidstaten. Er wordt geraamd dat voor die maatregelen ongeveer 1,250 miljard EUR zal worden toegewezen.

Vóór het einde van de zomer van 2016 zou het totale in het kader van de faciliteit vastgelegde bedrag voor zowel humanitaire als niet-humanitaire bijstand moeten oplopen tot 2 miljard EUR voor 2016-2017 en zouden de bedragen waarvoor contracten zijn gesloten moeten oplopen tot 1 miljard EUR, afhankelijk van de vlotte en tijdige samenwerking met de Turkse autoriteiten. De Commissie zal ook alle nodige inspanningen leveren om te zorgen voor een snellere uitbetaling in het kader van de faciliteit.

Volgende stappen op het vlak van humanitaire hulp

Het bovenvermelde humanitaire uitvoeringsplan bestaat uit twee hoofdonderdelen:

- i. de ontwikkeling van een op vluchtelingen in Turkije gericht sociaal vangnet voor noodgevallen. Dit zal in de praktijk worden gebracht via een systeem voor de

²⁴ Meer informatie over de in het kader van de faciliteit voor vluchtelingen in Turkije gefinancierde projecten is te vinden op: http://ec.europa.eu/enlargement/news_corner/migration/index_en.htm

²⁵ Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) (18,2 miljoen EUR).

²⁶ Search for Common Ground (1,75 miljoen EUR).

²⁷ Stichting SPARK (5 miljoen EUR) en DAAD (2,7 miljoen EUR).

overdracht van middelen waarbij een elektronische kaart wordt gebruikt om in de behoeften van de kwetsbaarste vluchtelingen te voorzien door middel van maandelijkse toelagen voor gezinnen. Op die manier zullen vluchtelingen in staat zijn in hun behoeften op het vlak van voedsel, onderdak en onderwijs te voorzien op een meer voorspelbare en waardige wijze die ook kosteneffectief en doelgericht is;

- ii. de totstandbrenging van een robuust kader voor de bescherming van de meest kwetsbare vluchtelingen, onder meer door projecten op het vlak van niet-formeel onderwijs, gezondheidszorg en informatiebeheer. Er zal ook een financieringsbuffer worden aangelegd om snel te kunnen reageren in het geval van dringende en onvoorziene humanitaire behoeften. De activiteiten in het kader van het humanitair uitvoeringsplan zullen vanaf eind juli 2016 worden uitgerold.

Het verlenen van humanitaire bijstand in het kader van de faciliteit wordt onverminderd uitgevoerd in overeenstemming met het EU-recht inzake humanitaire bijstand en de beginselen die zijn vastgelegd in de Europese consensus over humanitaire hulp²⁸.

Volgende stappen op het vlak van niet-humanitaire hulp

De Commissie bereidt aanzienlijke bijstand voor via speciale maatregelen op drie verschillende werkterreinen:

- i. Duurzame toegang tot onderwijs voor vluchtelingenkinderen en toegang tot gezondheidszorg, aan de hand van rechtstreekse subsidies aan de betrokken Turkse ministeries, die worden gefinancierd en betaald op basis van de werkelijk gemaakte en betaalde kosten. Op die manier wordt gezorgd voor snelheid, efficiëntie en duurzaamheid.
- ii. Aanzienlijke middelen voor gemeentelijke en sociale infrastructuur, met inbegrip van gezondheidszorg en onderwijs, en voor sociaal-economische steun, in samenwerking met internationale financiële instellingen. Eind juni zal een maatregelenpakket klaar zijn voor overleg en overeenstemming met de Turkse autoriteiten.
- iii. Aanvullende financiering voor het EU-trustfonds, met name ter ondersteuning van bottom-upprojecten, ook op nieuwe gebieden zoals beroepsopleidingen en toegang tot de arbeidsmarkt.

Belangrijkste taken en volgende stappen

- Zorgen voor de volledige uitvoering van de reeds opgezette projecten die betrekking hebben op voedselhulp en onderwijs, van de speciale maatregel ter ondersteuning van teruggekeerde migranten en van de uitzonderlijke maatregel voor de Turkse kustwacht.
- Het op 3 juni 2016 aangenomen humanitair uitvoeringsplan uitvoeren.
- De speciale maatregelen inzake onderwijs en gezondheidszorg en inzake gemeentelijke en sociale infrastructuur en sociaal-economische steun, alsmede de extra financiering voor het EU-trustfonds vóór eind juli 2016 voorbereiden en goedkeuren.
- Vijf aanvullende projecten, die worden gefinancierd (84 miljoen EUR) in het kader van het EU-trustfonds, vóór de zomer van 2016 uitvoeren.
- Aanvullende maatregelen programmeren, voorbereiden en goedkeuren die worden gefinancierd in het kader van het EU-trustfonds en die gericht zijn op onderwijs, gezondheidszorg en andere specifieke gebieden zoals beroepsopleidingen en toegang tot de arbeidsmarkt.

²⁸ Gemeenschappelijke verklaring van de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen der lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, het Europees Parlement en de Europese Commissie (2008/C 25/01).

- De derde bijeenkomst van het stuurcomité op 30 juni 2016 organiseren.

8. Modernisering van de douane-unie

De economische betrekkingen met Turkije blijven op een hoog niveau, wat blijkt uit het feit dat de bilaterale handel in 2015 goed was voor 140 miljard EUR en de EU twee derde van de buitenlandse investeringen in Turkije voor haar rekening neemt. Deze mate van economische en industriële integratie en de noodzakelijke hervormingen om het vertrouwen van de investeerders te versterken, zijn eind april besproken op de eerste economische dialoog op hoog niveau tussen de EU en Turkije. Ook internationale financiële instellingen en de particuliere sector waren daar aanwezig. Er werd ook gesproken over de noodzaak de twintig jaar oude douane-unie, de belangrijkste motor van deze vergaande economische integratie, op te waarderen en te moderniseren.

De Commissie werkt gestaag aan de voorbereiding van een effectbeoordeling²⁹. In het kader van een openbare raadpleging³⁰, die op 9 juni is afgesloten, werden 173 antwoorden ontvangen. De meeste reacties kwamen van bedrijven of ondernemersorganisaties uit de EU en Turkije, waarvan er vele reeds profijt hebben van de huidige douane-unie. De Commissie zal de reacties meenemen in het effectbeoordelingsverslag dat in oktober 2016 zal worden voltooid en dat ook zal worden gebaseerd op een externe studie die nu aan de gang is. Naar verwachting zal de Commissie in het vierde kwartaal van 2016 een ontwerp van onderhandelingsrichtsnoeren opstellen en ter goedkeuring aan de Raad voorleggen.

9. Toetredingsproces

De Commissie heeft het ontwerp van een gemeenschappelijk standpunt over **hoofdstuk 33 (financiële en budgettaire bepalingen)** op 29 april voorgelegd aan de Raad, zodat die eind juni een besluit kan nemen over de opening van dit hoofdstuk.

Zonder vooruit te lopen op de standpunten van de lidstaten, worden – in overeenstemming met de geldende regelgeving – in versneld tempo voorbereidingen getroffen in verband met vijf andere hoofdstukken. De Commissie en de Europese Dienst voor extern optreden (EDEO) hebben in het voorjaar gewerkt aan de voorbereidende documenten, zodat zij als volgt aan de Raad kunnen worden voorgelegd:

- De voorbereidende werkzaamheden op het gebied van **energie (hoofdstuk 15)** zijn afgerond. De Commissie heeft op 29 april 2016 een geactualiseerd screeningrapport ingediend.
- Op de belangrijke gebieden van **rechterlijke macht en grondrechten** en **justitie, vrijheid en veiligheid (hoofdstukken 23 en 24)** heeft in april technisch overleg plaatsgevonden. De Commissie streeft ernaar op basis van bijgewerkte informatie die zij in de loop van mei van Turkije heeft ontvangen, eind juni de laatste hand te leggen aan de stukken. Deze hoofdstukken bestrijken een reeks kritieke kwesties zoals de grondrechten met inbegrip van de vrijheid van meningsuiting, het gerecht, anticorruptiebeleid, migratie en asiel, visumregelingen, grensbeheer, politiesamenwerking en de strijd tegen

²⁹ http://ec.europa.eu/smart-regulation/roadmaps/docs/2015_trade_035_turkey_en.pdf.

³⁰ http://trade.ec.europa.eu/consultations/index.cfm?consul_id=198.

georganiseerde misdaad en terrorisme. De EU verwacht van Turkije dat het de hoogste normen respecteert inzake democratie, de rechtsstaat en de eerbiediging van de grondrechten, met inbegrip van de vrijheid van meningsuiting.

- Met betrekking tot **onderwijs en cultuur (hoofdstuk 26)** heeft Turkije op 24 maart zijn geactualiseerde onderhandelingsstandpunt ingediend en heeft de Commissie op basis daarvan op 2 mei 2016 de laatste hand gelegd aan een geactualiseerd ontwerp van gemeenschappelijk standpunt.
- De Europese Dienst voor extern optreden (EDEO) heeft op 20 mei 2016 een bijgewerkte versie van het screeningverslag inzake **buitenlands, veiligheids- en defensiebeleid (hoofdstuk 31)** uitgebracht.

10. De humanitaire omstandigheden in Syrië

De EU en Turkije hebben een gemeenschappelijk doel in het aanpakken van de humanitaire situatie in Syrië en het voorkomen dat nog meer mensen ontheemd raken. Om de nodige bijstand te mobiliseren en ervoor te zorgen dat noodlijdende mensen in Syrië toegang krijgen tot humanitaire hulp, moeten de EU en Turkije nauw samenwerken.

Zowel de EU als Turkije blijft aanzienlijke middelen voor humanitaire respons inzetten. Het is daarbij van groot belang dat de humanitaire taskforce van de Internationale Steungroep voor Syrië samenwerkt met Turkije. De EU en Turkije werken samen om een volledige en onbelemmerde toegang tot heel Syrië te bevorderen en obstakels weg te nemen. Zij doen dat onder meer in de humanitaire taskforce van de Internationale Steungroep voor Syrië, die het mogelijk heeft gemaakt toegang te krijgen tot 820 000 noodlijdende mensen in belegerde en moeilijk bereikbare gebieden.

Grensoverschrijdende bijstand uit buurlanden, zoals Turkije, blijft een essentieel element van de respons en heeft nog aan belang gewonnen door de toenemende gevechten en een moeilijkere toegang tot gebieden in Noord-Syrië. In 2015 is 27 % van de humanitaire hulp uit de EU naar Syrië verstrekt vanuit Turkije. Hieraan wordt aanhoudend prioriteit gegeven, zodat onder meer levensreddende hulp kan worden geboden aan de naar schatting 160 000 binnenlands ontheemden die in het noorden van Syrië langs de grens met Turkije zijn gestrand door het recente opklaaien van het geweld in heel Syrië, met name rond Aleppo, Idlib en Al-Hasakeh. Turkije blijft zelf ook essentiële bijstand verlenen aan mensen die aan de Syrische kant van de grens gestrand zijn. Met visa en registraties kan Turkije ngo's ook in grote mate helpen om grensoverschrijdend te werken.

De EU zal humanitaire bijstand blijven verlenen aan de bevolking van Syrië en heeft in eerste instantie 140 miljoen EUR toegewezen voor levensreddende activiteiten in 2016; voor de helft van dit bedrag zijn inmiddels contracten gesloten. Deze middelen zullen worden ingezet op gebieden zoals gezondheidszorg, hygiëne, bescherming en eerstelijns hulp om snel te reageren in geval van noodgevallen en nieuwe volksverplaatsingen, waarbij prioritaire aandacht gaat naar belegerde en moeilijk te bereiken gebieden en naar gebieden waar mensen dreigen ontheemd te raken.

11. Conclusie

De verklaring EU-Turkije blijft concrete resultaten opleveren. Er is opnieuw goede vooruitgang geboekt bij de omzetting van de verklaring in de praktijk. De gezamenlijke inspanningen van de Griekse en Turkse autoriteiten, de Commissie, de lidstaten en de EU-

agentschappen beginnen resultaten op te leveren op het vlak van de dagelijkse uitvoering van de terugkeer- en hervestigingsprocedures, met volledige inachtneming van de EU-regels en de internationale regels.

Nu alle lidstaten hun bijdragecertificaten hebben ingediend ter dekking van de beloofde 2 miljard EUR voor 2016-2017, kan volledige uitvoering worden gegeven aan de versnelde uitbetaling van de faciliteit. Er is een aanvang gemaakt met projecten ter ondersteuning van Syrische vluchtelingen in Turkije en het ziet ernaar uit dat de EU tegen het eind van deze zomer voor 1 miljard EUR aan contracten zal hebben afgesloten. Dit zal ervoor zorgen dat de nodige steun wordt verleend aan diegenen die internationale bescherming behoeven.

Het tot dusver bereikte succes is echter bescheiden en het is te vroeg om te concluderen dat alle aspecten van de verklaring EU-Turkije volledig operationeel zijn. Zoals reeds in het eerste verslag is opgemerkt, is er geen ruimte voor zelfgenoegzaamheid, aangezien met name een van de belangrijkste taken – het dagelijks in de praktijk brengen van de terugkeer- en hervestigingsprocedures met volledige inachtneming van de EU-regels en de internationale regels – nog niet als voltooid kan worden beschouwd. Een succesvolle uitvoering hangt in hoofdzaak af van de politieke wil van alle partijen om de nodige maatregelen te treffen. De Commissie is in dit verband van oordeel dat vooral de volgende punten dringend aandacht vereisen:

- Griekenland moet zijn capaciteit verhogen om asielaanvragen en beroepen individueel en zo snel mogelijk te behandelen met het oog op terugkeer en overnames, met name door gebruik te maken van het begrip "veilig derde land", en moet zijn opvangcapaciteit op de eilanden vergroten en het dagelijks beheer en de coördinatie van de hotspots verbeteren, met gecoördineerde ondersteuning van de EU en de lidstaten.
- De EU en de lidstaten moeten hun inspanningen voor hervestiging vanuit Turkije in de EU consolideren.
- Het Europees Parlement en de Raad moeten snel overgaan tot voltooiing van het besluitvormingsproces met betrekking tot het voorstel van de Commissie van 21 maart 2016 om de 54 000 oorspronkelijk voor herplaatsing bedoelde plaatsen te gebruiken voor hervestiging.
- Turkije moet de nodige maatregelen nemen om zo snel mogelijk te voldoen aan de laatste benchmarks voor visumliberalisering, zodat de EU de visumplicht voor Turkse burgers kan opheffen.

De Commissie zal in september 2016 haar derde verslag over de vooruitgang bij de uitvoering van de verklaring EU-Turkije presenteren.